

FERRÚS PERIS, Wilson. *Renovació i innovació educativa en les escoles laiques i republicanes valencianes (1900-1939)*. València: Institució Alfons el Magnànim. Centre Valencià d'Estudis i d'Investigació, 2017. Estudis comarcals, 6. 330 pàgs. [15 x 21].

L'obra de renovació i innovació pedagògica portada a terme per les escoles laiques i racionalistes, iniciada a finals del segle XIX i consolidada als anys trenta del segle XX, serà un factor clau en la formació de l'esperit crític del republicanisme polític, facilitant el trànsit de súbdits a ciutadans. A València aquesta obra va lligada al fenomen sociopolític del blasquisme, inspirat en les idees del periodista i escriptor Vicente Blasco Ibáñez, que impulsà una xarxa d'escoles laiques a la província de València, especialment a la capital. Aquesta xarxa va materialitzar moltes de les propostes institucionistes (de la Institución Libre de Enseñanza) o dels moviments pedagògics de l'Escola Nova, que després s'institucionalitzarien durant el període republicà amb el projecte de reformisme educatiu desenvolupat pels governs republicano-socialistes, com l'educació unificada (amb nens i nens de procedència social diversa estudiant plegats) i la formació de ciutadans lliures i solidaris.

El llibre reivindica la tasca de la xarxa educativa vinculada al populisme blasquista, recuperant tant la tradició republicana i laica, com la racionalista i llibertària. Es tracta de tradicions diferenciades però amb objectius comuns, com la secularització de l'ensenyament i l'emancipació social dels treballadors; una concepció compartida d'entendre l'educació com una eina transformadora a nivell col·lectiu, i també els mateixos principis racionalistes en la tradició pedagògica de Ferrer i Guàrdia, laïcistes, renovadors i compromesos en la coeducació. El blasquisme, els maçons i el moviment sindical recolzaran, a tots els nivells, aquest tipus de centres educatius, que són l'objecte de la present investigació. Una investigació que analitzarà amb detall les diverses pràctiques pedagògiques i les seves aplicacions concretes a cada centre, sense oblidar les relacions que s'estableixen entre el mestre i l'alumne i els valors actitudinals que es volien transmetre, com la llibertat, la igualtat, la solidaritat o el respecte per la natura. La recerca tampoc oblidarà altres aspectes organitzatius, com el finançament i la gestió interna, posant de manifest els problemes derivats d'un finançament insuficient.

IHE
(Secretaria de la Revista)

Traducción de la reseña anterior:

La obra de renovación e innovación pedagógica llevada a cabo por las escuelas laicas y racionalistas, iniciada a finales del siglo XIX y consolidada en los años treinta del siglo XX, será un factor clave en la formación del espíritu crítico del republicanismo político, facilitando el tránsito de súbditos a ciudadanos. En Valencia esta obra va ligada al fenómeno socio-político del blasquismo, inspirado en las ideas del periodista y escritor Vicente Blasco Ibáñez, que impulsó una red de escuelas laicas en la provincia de Valencia, especialmente en la capital. Esta red materializó muchas de las propuestas institucionistas (de la Institución Libre de Enseñanza) o de los movimientos pedagógicos de la Escuela Nueva, que después se institucionalizarían durante el periodo republicano con el proyecto de reformismo educativo desarrollado por los gobiernos republicano-socialistas, como la educación unificada (con niños y niñas de procedencia social diversa estudiando juntos) y la formación de ciudadanos libres y solidarios.

El libro reivindica la tarea de la red educativa vinculada al populismo blasquista, recuperando tanto la tradición republicana y laica, como la racionalista y libertaria. Se trata de tradiciones diferenciadas pero con objetivos comunes, como la secularización de la enseñanza y la emancipación social de los trabajadores; una concepción compartida de entender la educación como una herramienta transformadora a nivel colectivo, y también los mismos principios racionalistas en la tradición pedagógica de Ferrer i Guàrdia, laicistas, renovadores y comprometidos en la coeducación. El blasquismo, los masones y el movimiento sindical apoyarán, a todos los niveles, este tipo de centros educativos, que son el objeto de la presente investigación. Una investigación que analizará con detalle las diversas prácticas pedagógicas y sus aplicaciones concretas en cada centro, sin olvidar las relaciones que se establecen entre el maestro y el alumno y los valores actitudinales que se querían transmitir, como la libertad, la igualdad, la solidaridad o el respeto por la naturaleza. La investigación tampoco olvida otros aspectos organizativos, como la financiación y la gestión interna, poniendo de manifiesto los problemas derivados de una financiación insuficiente.

IHE
(Secretaría de la Revista)